

Na osnovu članova 41. i 45. Zakona o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 13/09, u daljem tekstu: Zakon) i člana 25. Statuta Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka, Upravni odbor Društva za upravljanje EDPF-om a.d. Banja Luka, na svojoj sjednici održanoj dana 04.10. 2017. godine, donosi

INVESTICIONU STRATEGIJU I POLITIKU
Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka
za Evropski dobrovoljni penzijski fond

I OPŠTE ODREDBE

Investiciona strategija i politika Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: Društvo) za Evropski dobrovoljni penzijski fond (u daljem tekstu: Fond) predstavlja poseban dokument koji čini sastavni deo Pravila poslovanja društva. Investiciona strategija i politika je sadržana u Prospektu Fonda.

Investicionom strategijom i politikom i utvrđuju se kriterijumi za formiranje investicionog portfelja Fonda i:

- a) način sprovođenja načela ulaganja u skladu sa zakonom,
- b) organi Društva koji donose odluke o ulaganjima i postupak za donošenje takvih odluka i
- c) način izmjene investicione strategije i politike,
- d) stratešku alokaciju sredstava (najveći i najmanji dio sredstava Fonda koji se može ulagati u pojedine hartije od vrijednosti i nekretnine, najveći dio sredstava Fonda koji se može ulagati u novčane depozite),
- e) metode mjerenja investicionih rizika i procese upravljanja rizicima

Investiciona strategija i politika definiše proces upravljanja imovinom i kao takva garantuje članovima Fonda da se njihovim sredstvima upravlja na profesionalan način u skladu sa investicionim ciljem i jasno definisanim nivoom rizičnosti ulaganja.

Investiciona strategija i politika Fonda utvrđuje se u skladu sa regulatornim okvirom definisanim zakonom i podzakonskim aktima.

Sredstva Fonda vlasništvo su članova Fonda, srazmjerno njihovim udjelima u sredstvima Fonda. Sredstva Fonda su odvojena od sredstava Društva i obavezno se vode na odvojenom računu u kastodi banci.

Sredstva Fonda ne mogu biti predmet naplate, kaucije, hipoteke i ne mogu da se uključe u likvidaciju ili stečajnu masu Društva, kastodi banke ili drugih lica, niti mogu da se koriste za izmirenje obaveza članova Fonda i drugih lica prema trećim licima.

Pravo glasa na osnovu akcija u vlasništvu Fonda ima Društvo koje organizuje i upravlja ovim Fondom.

II PROFIL FONDA, INVESTICIONI CILJ I NAČELA INVESTIRANJA

Fond je namjenjen svim licima koja žele da dugoročnom štednjom ostvare stabilnu stopu prinosa, uz prihvatanje nižeg stepena rizika ulaganja, i obezbjede uvećanje prihoda u trećem dobu. U skladu sa navedenim, imovina Fonda se pretežno ulaže u dugoročne dužničke instrumente ulaganja, sa stabilnim prinosom i manjim nivoom rizičnosti i to dužničke hartije od vrijednosti koje emituje ili za koje garantuje BiH, Centralna banka BiH, Republika Srpska i Federacija BiH, dužničke hartije od vrijednosti sa minimalnim kreditnim rejtingom koji je preporučljiv za investiranje („Investment grade credit rating“) a koji utvrđuju agencije za procjenu boniteta Standard and Poor’s, Fitch IBCA, Thompson Bank Watch ili Moody’s.

Sredstva Fonda investiraju se u cilju ostvarivanja prihoda za članove Fonda. Pri tome se moraju uzeti u obzir sledeća načela:

1. načelo sigurnosti imovine Fonda - u strukturi imovine će se dominantno nalaziti dužničke hartije od vrijednosti koje emituje ili za koje garantuje BiH, Centralna banka BiH, Republika Srpska i Federacija BiH, dužničke hartije od vrijednosti sa minimalnim kreditnim rejtingom koji je preporučljiv za investiranje („Investment grade credit rating“) a koji utvrđuju agencije za procjenu boniteta Standard and Poor’s, Fitch IBCA, Thompson Bank Watch ili Moody’s.

2. načelo diversifikacije portfelja - u strukturi portfelja Fonda nalaze se hartije od vrijednosti koje se razlikuju prema vrsti i emitentima, kao i prema drugim obilježjima,

3. načelo likvidnosti - u strukturi portfelja Fonda nalaze se hartije od vrijednosti koje je moguće brzo i efikasno kupiti i prodati po relativno ujednačenoj i stabilnoj cijeni i

4. načelo profitabilnosti - u strukturi portfelja Fonda nalaze se hartije od vrijednosti koje, uz uvažavanje prethodno navedenih načela, donose potencijalno najveći prinos.

Formiranje investicionog portfelja će se vršiti poštujući:

1. Procedure za upravljanje ekološkim i društvenim rizicima kod aktivnog investiranja kapitala (Environmental and Social Procedures for Active Equity Investment¹),

2. Procedure za upravljanje ekološkim i društvenim rizicima kod pasivnog investiranja kapitala (Environmental and Social Procedures for Pasive Equity Investment²).

Fond karakteriše investiciona strategija i politika sa akcentom ulaganja u najsigurnije državne, ili sa njima izjednačene, dužničke hartije od vrijednosti, kao i pasivan način upravljanja portfeljom Fonda, u skladu sa definisanim principima investiranja i tržišnim okolnostima.

U cilju efikasnijeg praćenja i mjerenja rezultata Fonda, kao i formiranja jasnih očekivanja klijenata/članova Fonda o planiranoj strukturi ulaganja imovine Fonda, Društvo definiše referentni prinos (benčmark). Društvo ima za cilj da Fond godišnje ostvari bolje rezultate, odnosno više stope prinosa u odnosu na definisan benčmark.

Investicioni cilj Fonda je realizacija kontinuiranog i stabilnog prinosa od dužničkih instrumenata u portfelju, uvećanog za dugoročne kapitalne dobitke od ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti. Investicioni horizont ulaganja Fonda je orjentisan na dugi rok.

Uspješnost investiranja sredstava Fonda mjeri se u odnosu na stopu inflacije u Bosni i Hercegovini, kao referentni prinos.

Investicioni cilj Fonda je da svake poslovne godine ostvari realni prinos, odnosno prinos koji je iznad godišnje stope inflacije, nakon troškova koji se naplaćuju iz imovine Fonda. Inflacija se izračunava putem indeksa potrošačkih cijena, a zvanične podatke o inflaciji objavljuje nadležni zavod za statistiku.

III ODGOVORNOST I NAČIN DONOŠENJA INVESTICIONIH ODLUKA

Investicionu strategiju i politiku, kao i njene izmjene i dopune, usvaja Upravni odbor Društva.

¹ <http://www.ebrd.com/who-we-are/our-values/environmental-emanual-risk.html>.

² <http://www.ebrd.com/who-we-are/our-values/environmental-emanual-risk.html>.

Izvršni odbor Društva provodi Investicionu strategiju i politiku koja je usvojena od strane Upravnog odbora.

Izvršni odbor može da usvoji limite po kojima investicioni menadžer može da odlučuje samostalno. Limiti se određuju u odnosu na vrste investicija i njihov obim.

Za svaku investiciju, investicioni menadžer priprema i prijedlog za investiranje koji potvrđuje Izvršni odbor Društva.

Odluke u koji investicioni instrument će se uložiti imovina Fonda se donose u skladu sa Zakonom, podzakonskim aktima, Prospektom i Investicionom strategijom i politikom Fonda. Investicioni menadžer predlaže i sprovodi odluke o ulaganju imovine Fonda u određene investicione instrumente.

Društvo donosi Investicionu strategiju i politiku i vrši njenu reviziju najmanje jednom u dvije godine.

IV STRATEŠKA ALOKACIJA ULAGANJA IMOVINE FONDA

Društvo definiše investicioni profil Fonda koji odgovara umjereno konzervativnoj politici investiranja koju sprovodi. Uzimajući u obzir da je cilj investiranja postizanje dugoročno stabilne stope prinosa koja odgovara manjem stepenu tolerancije ka riziku, imovina Fonda se pretežno ulaže u državne, ili sa njima izjednačene, dužničke hartije od vrijednosti.

Zbog nerazvijenosti domaćeg tržišta kapitala (nerazvijen segment tržišta korporativnih, hipotekarnih i municipalnih obveznica, mali broj kvalitetnih akcija na listingu domaćih Berzi, izrazita nelikvidnost tržišta kapitala), nije moguće postići kvalitetnu disperziju rizika ulaganjem imovine Fonda u veliki broj različitih vrsta domaćih hartija od vrijednosti. Umanjenje rizika se postiže tako što se imovina Fonda ulaže pretežno u niskorizične dužničke državne, ili sa njima izjednačene, hartije od vrijednosti, kao što su obveznice i trezorski zapisi.

Učešće rizične komponente u imovini Fonda, koju čine vlasnički instrumenti je značajno manje od propisanog ograničenja i zavisi od dinamike daljeg razvoja domaćeg tržišta kapitala. Kako bi se smanjila koncentracija ulaganja na pojedinačna tržišta i emitente, investiraće se u inostranstvo do maksimalno dozvoljenog ulaganja u skladu sa zakonom, te će koristiti mogućnost ulaganja u udjele otvorenih investicionih fondova registrovanih u zemljama Evropske unije, OECD-a i CEFT-e.

Društvo ulaže imovinu Fonda na način da struktura portfelja teži definisanim ciljevima strateške alokacije.

Strateška investiciona alokacija podrazumeva da prosečan odnos između investicionih instrumenata koji nose odgovarajući kamatni prinos i vlasničkih udjela u strukturi portfelja bude 70% prema 30%.

U sklopu navedene alokacije ulaganje u inostranstvo može biti maksimalno 40% od imovine Fonda, te će se zbog disperzije rizika, kako imovina Fonda bude rasla, nastojati ulagati sve veći procenat imovine van BH u skladu sa zakonskim ograničenjima (Dužničke hartije od vrijednosti koje imaju rejting koji je preporučljiv za investiranje prema međunarodnim rejting agencijama, koje emituju jedinice lokalne samouprave, preduzeća ili banke iz država članica Evropske unije, OECD-a i CEFT-e, i kojima se trguje na najvišem berzanskom segmentu ili drugom uređenom javnom tržištu u državama članicama Evropske unije, OECD-a i CEFT-e; Akcijeiностранih emitenata koji imaju rejting koji je preporučljiv za investiranje prema međunarodnim rejting agencijama, kojima se trguje na najvišem berzanskom segmentu ili drugom uređenom javnom tržištu u državama članicama Evropske unije, OECD-a i CEFT-e.).

Društvo neće ulagati imovinu Fonda u nekretnine.

U narednoj tabeli su prikazani dugoročni investicioni ciljevi i strateški rasponi za pojedine instrumente, procentualno u odnosu na ukupnu imovinu Fonda:

KLASA INVESTICIJA	CILJANO UČEŠĆE	MIN	MAX
Dužničke hartije od vrijednosti (dugoročne i kratkoročne)	60%	60%	100%
Vlasničke hartije od vrijednosti i udjeli u investicionim fondovima	30%	0%	30%
Depoziti i novac na kaskodi računu	5%	0%	20%
Ostalo	5%	0%	10%
UKUPNO	100%	-	-

V REBALANSIRANJE I NAČIN IZMJENE INVESTICIONE STRATEGIJE I POLITIKE

Imovina Fonda se ulaže u skladu sa navedenom strateškom alokacijom ulaganja.

Društvo može da donese odluku o taktičkoj alokaciji koja će u izvjesnoj mjeri odstupati od ciljane strateške strukture.

U cilju očuvanja imovine Fonda i ostvarivanja optimalnog prinosa, taktičkom alokacijom je moguće povećanje udela portfelja akcija do maksimalnog iznosa od 30% ukupne imovine Fonda, odnosno povećanje portfelja hartija od vrednosti koje nose odgovarajući kamatni prinos do maksimalnog iznosa od 100% ukupne imovine Fonda.

Od momenta kada neto vrijednost imovine Fonda dostigne iznos od preko 1 milion KM (vrijednost koja je minimalno potrebna za optimalno provođenje starteške

alokacije), Društvo će se pridržavati ciljane strukture Fonda u propisanim limitima između minimalnih i maksimalnih u zavisnosti od tržišnih oscilacija

Investicioni menadžer Društva predlaže promjenu Investicione strategije i politike Izvršnom odboru i Upravnom odboru Društva.

Samostalno ili na prijedlog Izvršnog odbora, Upravni odbor može da izmjeni Investicionu strategiju i politiku. O izmjenama, Društvo mora, u skladu s važećim zakonodavstvom, da obavijesti odgovarajuće organe nadzora i osiguranike.

O promjenama Investicione strategije i politike Društvo obavještava članove Fonda objavljivanjem izmjenjenog teksta prospekta i skraćenog prospekta Fonda. Izmjenjenu Investicionu strategiju i politiku Društvo objavljuje na svojoj internet stranici najkasnije 30 dana prije početka njene primjene.

VI METODE MJERENJA INVESTICIONIH RIZIKA I PROCES UPRAVLJANJA RIZICIMA

Društvo sprovodi umjereno konzervativnu investicionu politiku koja prihvata nizak nivo tolerancije ka riziku. Najvažniji kriterijum prilikom donošenja odluka o ulaganju je sigurnost određene investicije, a zatim i potencijalni prinos.

Iako se rizik ne može u potpunosti izbjeći, kvalitetnim postupcima upravljanja rizikom moguće ga je svesti na najmanju moguću mjeru.

Društvo u svom poslovanju sprovodi efikasno identifikovanje, mjerenje i kontrolu rizika kao i upravljanje istim, a naročito tržišnim rizikom, operativnim rizikom, rizikom likvidnosti, kreditnim rizikom i rizikom usklađenosti poslovanja sa propisima.

Tržišni rizik predstavlja vjerovatnoću nastanka negativnih efekata na vrijednost imovine Fonda zbog promjena na tržištu. Ovaj rizik obuhvata rizik kamatnih stopa, rizik promjena u cijenama hartija od vrijednosti, kao i valutni rizik.

Rizik kamatnih stopa je rizik da će se vrijednost imovine Fonda promjeniti zbog promjena u apsolutnom nivou kamatnih stopa i/ili razlika između dvije kamatne stope. Rizik promjene kamatnih stopa se odnosi na imovinu Fonda uloženu u dužničke hartije od vrijednosti.

Rizik promjena u cijenama hartija od vrijednosti predstavlja negativne efekte prilikom pada cijena nakon kupovine ili rasta cijena nakon prodaje određenog instrumenta. Rizik promjene cijena hartija od vrijednosti se odnosi na imovinu Fonda uloženu u vlasničke i dužničke hartije od vrijednosti. *Valutni rizik* je rizik gubitka vrijednosti imovine Fonda

koji nastaje usled promjene vrijednosti jedne valute u odnosu na drugu. Valutni rizik se odnosi na imovinu Fonda čija je vrijednost denominovana, odnosno indeksirana u stranoj valuti.

Prilikom donošenja odluke o ulaganju u određenu vrstu instrumenta, analizira se potencijalni uticaj tog instrumenta na nivo rizika za tu vrstu instrumenta kao i za portfelj u celini. U slučaju da se ne povećava rizik iznad zadate granice, donosi se odluka o ulaganju.

Kvantitativna kontrola rizika se vrši izračunavanjem mjere rizika - Value at Risk (VaR), kojom se definiše očekivani gubitak vrijednosti imovine Fonda u normalnim tržišnim okolnostima u određenom vremenskom periodu, tako da postoji mala vjerovatnoća da će taj gubitak biti veći od izračunate vrijednosti VaR-a.

Nivo rizičnosti ulaganja je kvantitativno određen za svaku vrstu tržišnog rizika pojedinačno kao i za ukupan portfelj.

Kontrola rizičnosti se sastoji u proveri da li su izračunate vrijednosti VaR-a u okviru kvantitativno definisanih limita. Takođe, definisana je i vrijednost rizika (VaR-a) na kom se signalizira/upozorava da je preuzeti rizik blizu maksimalno prihvatljivog.

Operativni rizik predstavlja vjerovatnoću nastanka negativnih efekata na poslovni i finansijski položaj Društva, odnosno Fonda, i to zbog propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemom, kao i zbog nepredvidivih eksternih događaja. Društvo svojim procedurama uređuje proces praćenja, mjerenja i kontrole operativnih rizika u svim segmentima poslovanja.

Rizik likvidnosti Prilikom ulaganja imovine Fonda mora biti zadovoljen kriterijum likvidnosti u smislu da je novčani tok unapred poznat i da se izmiruju sve dospjele obaveze Fonda. Društvo svakodnevno prati likvidnost imovine Fonda, razvrstavajući imovinu i obaveze po "korpama" u skladu sa rokom dospjeća. Ulaganje u pojedine dužničke hartije od vrijednosti mora da bude u skladu sa strukturom dospjeća ostalih hartija u portfelju, tako da postoji uravnotežena ročna struktura instrumenata koja odgovara potencijalnim obavezama Fonda.

Kreditni rizik predstavlja vjerovatnoću nastanka negativnih efekata na vrijednost imovine Fonda usljed neizvršavanja obaveza dužnika prema Fondu, kao i usljed gubitka vrijednosti instrumenta u koji je uložena imovina Fonda uzrokovanog smanjenjem kreditnog rejtinga.

Društvo redovno prati kreditni rejting dužnika i ulaže imovinu samo u one hartije od vrednosti koje ispunjavaju Zakonom i podzakonskim aktima propisane kriterijume za ulaganje u dužničke hartije od vrijednosti. Pri procjeni kreditne sposobnosti dužnika, Društvo analizira finansijsko stanje, poslovnu djelatnost, kvalitet menadžmenta, sektorsko i makroekonomsko okruženje dužnika.

Rizik usklađenosti poslovanja sa propisima predstavlja vjerovatnoću nastanka negativnih efekata na položaj Fonda zbog nepridržavanja propisa, a naročito propisa kojima je uređeno spriječavanje pranja novca.

Društvo svojim procedurama uređuje proces praćenja, mjerenja i kontrole rizika usklađenosti poslovanja sa propisima u svim segmentima poslovanja.

VII IZVJEŠTAVANJE

Svojim članovima, a u skladu sa Zakonom, Društvo jedanput godišnje, kao i na zahtjev člana Fonda, na adekvatan način dostavlja obavještenje o stanju i prometu na individualnom računu člana, broju investicionih jedinica u vlasništvu člana, vrijednosti investicione jedinice i naplaćenim naknadama za usluge. Uz ovo obavještenje, jedanput godišnje, Društvo na adekvatan način dostavlja svojim članovima i izvještaj koji sadrži detaljne informacije o rezultatima poslovanja Fonda za prethodnu godinu, strukturi portfelja, ostvarenim prinosima, rastu vrijednosti imovine Fonda i druge značajne podatke za sagledavanje uspješnosti poslovanja Fonda.

VIII ZAVRŠNE ODREDBE

Investiciona strategija i politika stupa na snagu danom usvajanja od strane Upravnog odbora. Investiciona strategija i politika primenjuje se od momenta objavljivanja na internet stranici Društva.

Broj: UO-IV-4/17

**PREDSJEDNIK
UPRAVNOG ODBORA**

Datum: 04.10.2017. godine

Aljoša Uršič